Cena egz. 10 gr

KURJER ZACHODNI

»ISKRA«

ROK XXIX | Środa 21 grudnia 1938 r. | Nr. 350

Adres Redakcji i Administracji: Sosnowiec, Piłsudskiego 4. Telef.: Red. 61064, Adm. 61078 | P.K.O. 302.712 | Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Prenumerata miesięczna z odnoszeniem do domu i przesyłką pocztową zł. 2.50

Wielki dzień Zakopanego

Poświęcenie 12 inwestycyi przed zawodami FIS

Garaż na 300 samochodów—Stadion na 20 tys. osób

ZAKOPANE, 20.12. — Zakopane gorąco przygotowuje się do przyjęcia zagranicznych gości, którzy zjadą tutaj licznie na międzynarodowe zawody narciarskie.

Dzień dzisiejszy jest uroczystym świętem Zakopanego. Centralnym punktem dzisiejszej uroczystości poświęcenia dwunastu inwestycyj, jest niewątpliwie Gubałówka. Według programu miała być poświęcona na ostatku, o godzinie 3 po poł., ale to ostatnie miejsce nie przeszkadza jej być bohaterką uroczystości, na którą się zjechało około 400 gości.

Na dzisiejsze uroczystości przybył rano z Warszawy do Zakopanego specjalny pociąg, wiozący przedstawicieli władz i komitetu organizacyjnego narciarskich mistrzostw świata z wiceministrem inż. Bobkowskim na czele, — przedstawiciele organizacyj turystycznych i sportowych oraz prasa.

Droga od ul. Nowotarskiej do stóp Gubałówki, właściwie do jej wysokiego progu, którym jest dolna stacja kolejki, wygląda niezwykle groźnie: 36 olbrzymich siekier juhaskich o ostrzach większych niż ramiona semaforu, wyciągają się ponad nasze głowy. Choć to tylko słupom elektrycznym nadano groźny kształt siekier, ale zawsze strach.

12-metrowy, okuty blachą aluminiową, wagonik kolejki z czerwonym napisem na froncie LPT — wygląda imponująco. Wagonik ciągnie się po linie drucianej i szynach z szybkością 3 m. na sekundę. W idealnym środku mijanka, naprzeciwko willi, zwanej „Stratosfera".

Budynek restauracji górnej jest bez przesady arcydziełem. Do połowy wykładany granitem — górna część drewniana. Nie to jednak imponuje. Nadzwyczajne jest wnętrze, złożone z 3-ch części. Pierwsza część, największa, ma jasne ściany, ozdobione freskami, naprzeciw wielkich okien z obrazem, — przedstawiającym sielankę górską — przeniesionym tu z pawilonu polskiego na wystawie paryskiej. Dwie inne części sali, nieco podwyższone, ustylizowana na wnętrza chat góralskich.

Ściany oszalowane świerkiem i opalone, wzorem mieszkań góralskich, pokryto rysunkami, wzorowanymi na prymitywizmie ludowym. Strop belkowany podparty w jednym miejscu surowym pniem lipy, na którym powycinane są sceny z życia góralskiego. W porównaniu z ultra-nowoczesnym wnętrzem restauracji na Kasprowym — Gubałówka podbija charakterem i stylem.

Nie wszystko jest jeszcze zupełnie gotowe. Pracowało nad przygotowaniem budynku restauracyjnego do dzisiejszej uroczystości w ciągu ostatniego tygodnia 100 ludzi na trzy zmiany. Mimo to prawie zdążono.

Święciliśmy od rana do nocy, mimo, że spóźniły się nieco pociągi. (Siła wyższa — mróz) wiozące gości.

Święciliśmy: trzy ulice i hotel na Kalatówkach, wyglądający jak złom granitu i garaż na 300 samochodów i wyciągi narciarskie i stadion na Krokwi na 20 tys. osób. Pomarzły nam dłonie i stopy, zamarzła woda święcona.

Konferencje P. Prezydenta

WARSZAWA, 19.12 (PAT). P. Prezydent Rzplitej na wieść o zgonie prezesa Polskiej Akademii Umiejętności śp. prof. Stanisława Wróblewskiego, wystosował do siostry zmarłego uczonego i PAU następujące depesze:

Pani Marja Wróblewska — Kraków.

Głęboko wzruszony zgonem brata pani śp. Stanisława Wróblewskiego, przesyłam wyrazy serdecznego współczucia.

(—) Ignacy Mościcki.

Polska Akademia Umiejętności — Kraków.

Wzruszony zgonem śp. Stanisława Wróblewskiego, znakomiteego uczonego, wychowawcy i zasłużonego obywatela przesyłam wyrazy mego najgłębszego współczucia.

(—) Ignacy Mościcki.

Przywrócenie praw

B. KRÓLOWI HISZPAŃSKIEMU

BURGOS, 0.12. PAT. Ogłoszono tu dziś dekret, przywracający b. królowi hiszpańskiemu Alfonsowi 13-mu prawa cywilne oraz posiadane w Hiszpanii majątki.

Artur Górski laureatem

NAGRODY LITERACKIEJ MINISTRA WR. i OP.

WARSZAWA, 20.12. PAT. Dziś w Ministerstwie WR i OP odbyło się posiedzenie sądu konkursowego literackiej nagrody ministra WR i OP, na którym postanowiono przyznać tegoroczną nagrodę Arturowi Górskiemu.

W sądzie konkursowym wziął udział naczelnik wydz. Sztuki p.f. Dzik i dr. W. Borowy jako delegaci ministra WR i OP, J. Kaden-Bandrowski i K. Wierzyński jako delegaci P.A.L. oraz J. Wołoszyński jako delegat Zw. zawod. literatów polskich.

Decyzja sądu konkursowego podlega aprobacie pana ministra WR i OP.

Dziennikarz żydowski

WYDALONY Z BIELSKA

Znany na terenie Bielska dziennikarz żydowski, dr Fryderyk Seiftar, w swoim czasie redaktor „Schlesische Zug", a ostatnio „Die Jüdische Post", został na mocy decyzji Urzędu wojewódzkiego śląskiego wydalony z państwa granicznego, jako niepożądany element.

Na głębokości 10 tys. stóp pod Oceanem

Straszna katastrofa w kopalni

14 zabitych, 50 ciężko rannych

MONTREAL, 20.12. — W miejscowości Sydney w prowincji Nowej Szkocji zginęło w katastrofie kopalnianej 14 ludzi. Wydobyto około 50 ciężko rannych, a kilkudziesięciu jest lżej pokaleczonych.

Powodem katastrofy było urwanie się kabla, na którym spuszczano kilkadziesiąt wagoników w głąb szybu, dążącego daleko pod wody Oceanu Atlantyckiego. W wagonikach tych 200 robotników jechało do pracy.

Po urwaniu się kabla wagoniki zaczęły posuwać się z szaloną szybkością — tak, że wyskakiwanie w wąskim szybie równało się kalectwem, a co najmniej potłuczeniem. Wielu jednak górników wyskakiwało. Im później ktoś się zdecydował, tym drożej za to płacił.

Po zjechaniu około 10.000 stóp w głąb wagoniki się wykoleiły i zamieniły w stos połamanych desek i pogiętych sztab, a jadący nimi zostali zmiażdżeni.

Dla mieszkańców miasteczka wiadomość była tym straszniejsza, że robotników tych przed zjechaniem w głąb żegnano ze specjalną radością. Jechali oni do pracy, aby zarobić na wydatki świąteczne i zarząd kopalni przyjął na ten okres większą ilość górników niż zwykle, dając pierwszeństwo ludziom żonatym i mającym dzieci.

W kopalni tej pracuje wielu Polaków lecz wśród nazwisk zabitych nie ma ani jednego nazwiska polskiego.

Możliwe, że Polacy znajdują się wśród rannych.

Katastrofa ta jest jedną z większych w kopalniach węgla Kanady.

95 osób poniosło śmierć

wskutek katastrofy kolejowej

RIO DE JANEIRO, 20.12. W stanie Minas Geraes pomiędzy stacjami Sito a Soaoayres wydarzyła się **wielka katastrofa kolejowa**, mianowicie wpadły na siebie w pełnym biegu dwa pociągi.

Wskutek katastrofy zginęło 36 osób, a rannych jest około 100. M. in. zginęli maszyniści obydwu pociągów.

Na miejscu katastrofy rozgrywały się dantejskie sceny. Dwa parowozy i sześć wagonów uległo doszczętnemu rozbiciu.

RIO DE JANEIRO, 20.12. PAT. Jak się obecnie okazuje, przyczyną wielkiej katastrofy kolejowej, jaka wydarzyła się wczoraj w stanie Minas Jeraes było **złe nastawienie zwrotnicy.** Pasażerowie z których większość spała, obudzeni zostali strasznym wstrząsem, **podróżnych ogarnęła panika.** Jeden z nich doznał pomieszania zmysłów. Cztery wagony zostały kompletnie zniszczone.

RIO DE JANEIRO, 20.12. (tel. wł.) W związku ze straszną katastrofą kolejową w stanie Minas Geraes donoszą, że dotychczas **liczba ofiar śmiertelnych wynosi 95.** Spod gruzów pociągu wydobywa się w dalszym ciągu jeszcze dalsze ofiary.

Wyrok w procesie

O NIEUDANE WKYRADZENIE TERRORYSTY

POZNAŃ, 20.12. — Wczoraj ogłoszony został wyrok w procesie o nieudane wykradzenie **terrorysty ukraińskiego, Stefana Bandery.**

Główny oskarżony, **Kuśpisz,** skazany został na 8 lat więzienia, Zaborowski na 5 lata, Kujawski na 3 lata i 6 miesięcy, a żona jego na 6 miesięcy i 100 zł. grzywny.

Kujawskiej **zawieszono** wykonanie kary na 3 lata.

Osk. Józwka uwolniono od winy i kary. W ostatnim słowie Kuśpisz oświadczył, że „ukraińska organizacja nacjonalistyczna nie miała z tą ciemną i brudna sprawa nic wspólnego"

NA ŁAMACH PRASY

Jakie mamy naprawdę drogi w Polsce?

„Polska Zbrojna" w artykule p. t. „Rzut oka na nasze drogi" z okazji 10-lecia Muzeum Kolejowego i przekształcenia go przez dodanie działu dróg kołowych i wodnych na Muzeum Komunikacyjne, podaje interesującą charakterystykę stanu i ewolucji naszych dróg:

„W roku 1918 odziedziczyliśmy po zaborcach około 39.000 kilometrów dróg bitych i brukowanych, w czym więcej niż połowa w stanie pożałowania godnym. W roku 1924 było ich już 45.000 km. W roku 1938 przyjąć można cyfrę okrągłą 62.000 km.

Drogi te kosztem kolosalnego wysiłku moralnego (boć finansowy nie odpowiadał nigdy potrzebom chwili) doprowadzono do stanu jakiej takiej używalności. Ale tu, zaraz po kryzysie, nastąpił moment zwrotny, będący jedną z najpoważniejszych trosk naszych władz drogowych. Bowiem drogi nasze nie tylko, że nie są przystosowane do zwiększonych wymagań ruchu, ale też w olbrzymiej swej większości (mn. w 80 proc) nie nadają się do intensywnego ruchu.

Problem drogowy, tak ważny ze względu na swą stronę gospodarczą i strategiczną, nie jest więc w Polsce problemem tak łatwym do rozwiązania, jak to się pierwszemu lepszemu krytykowi zdaje. Trzeba na to dużych środków finansowych i lat usilnej programowej pracy. Natomiast nieprawdą jest, że w „Polsce nie ma dróg", bo pod tym względem znajdujemy się w stosunku do 100 km. kw. powierzchni na jednym poziomie z Hiszpanią, a na znacznie lepszym od Jugosławii, Węgier, Litwy, nie mówiąc już o Rosji".

EKSTERYTORIALNOŚĆ UNIWERSYTECKA W PRAKTYCE

Lwowski „Dziennik Polski" poświęca artykuł wstępny pt. „Czy istnieje jeszcze eksterytorialność uniwersytecka" wynikom rewizji dokonanej ostatnio we Lwowie w Akademickim Domu Medyków, z nakazu i w obecności władz sądowych. Na podstawie rezultatów tej rewizji i przyniesionego przez nią materiału, pismo stwierdza:

„Okazuje się, że lwowskie domy akademickie są nie tylko podporządkowane bojówkarskiej komendzie, ale w ich wnętrzu krył się arsenał granatów, petard, noży a nawet karabinów. Odkrycie naprawdę rewelcyjne i naprawdę bolesne..

Jak widzimy źródła niepokoju i rozprzężenia politycznego we Lwowie zakorzeniły się głęboko w szeregach polskiej młodzieży. Ostatecznym celem tej całej akcji jest walka z polityką, zmierzającą do skonsolidowania społeczeństwa polskiego. O tym świadczy treść ulotek nielegalnych, znalezionych podczas rewizji".

W dalszym ciągu lwowski organ OZN wskazuje na to, czym w praktyce jest dzisiaj eksterytorialność uniwersytecka i jakim czynnikom życia daje osłonę:

„Nauka polska i uniwersytetu utraciły już swoją niezależność i eksterytorialność na rzecz teroru i przymusu partyjnego. Karmią się fikcją wszyscy ci, którzy sądzą, że jeszcze istnieje eksterytorialność uniwersytecka. Owszem, eksterytorialność obowiązuje, ale w stosunku do solidnej pracy naukowej, dla porządku i bezpieczeństwa życia ludzkiego — dla tych kategorii normalnej działalności uniwersyteckiej bramy gmachów uczelnianych są coraz częściej zamknięte".

WOJEWÓDZTWO RZESZOWSKIE

„Kurier Poranny" wysuwa w artykule dyskusyjnym projekt utworzenia nowego województwa rzeszowskiego:

Bo przecież, gdy rozłożymy mapę Polski i przyjrzymy się uważniej jej ziemiom i zastanowimy się nad poszczególnymi kwestiami pewnych terenów fizycznych, to wnet przyjdziemy do przekonania, że część Polski, położona w rozwidleniu Wisły i Sanu, najpoważniejszych rzek, spływających z Karpat w kierunku północnym oraz część Karpat, objęta tym rozwidleniem, stanowi jakby z natury stworzony okręg jednolity, co do swego charakteru tak fizycznego, jak gospodarczego, demograficznego i społecznego.

Autor artykułu uzasadnia swój projekt również względami wodno-komunikacyjnymi oraz wzrastającą rolą Rzeszowa, jako ośrodka przemysłowego COP.

Przedłużenie obniżki komornego

przyjęła senacka komisja budżetowa

WARSZAWA, 20.12. (tel. wł.) W dn. dzisiejszym obradowały w Senacie komisja budżetowa i prawnicza.

Komisja budżetowa rozpatrzyła i przyjęła bez zmian 4 projekty ustaw o kredytach dodatkowych na rok 1938-39 a mianowicie na koszty wyborów do Sejmu i Senatu, na opiekę nad emigrantami, na zwalczanie zaraźliwych chorób zwierzęcych oraz na wydatki osobowe w urzędach zagranicznych.

Komisja prawnicza rozpatrzyła i przyjęła bez zmian projekt ustawy o przedłużeniu obniżenia komornego.

Poza tym wybrała sen. dr. Rataja na sprawozdawcę ustawy o sądach ubezpieczeń społecznych, sen. Lełka — na sprawozdawcę ustawy o zmianie kodeksu karnego wojskowego, sen. dr. Głowackiego — na sprawozdawcę ustawy o organizacji więziennictwa i sen. Prosadę — na sprawozdawcę ustawy o spółkach udziałowych o kapitale zmiennym.

Napad na burmistrza
NOWEGO JORKU

N. JORK, 20.12 (PAT). Reuter donosi, że dziś na schodach ratusza nowojorskiego potężnie zbudowany mężczyzna rzucił się na burmistrza N. Jorku, Laguardia i obalił go uderzeniem pięści.

Policjanci i świadkowie zajścia rzucili się na napastnika i pobili go do nieprzytomności. Burmistrz Laguardia szybko odzyskał przytomność i zarządził usunięcie napastnika. Powód napaści nie jest znany. Zwracają wszakże uwagę, że burmistrz otrzymał ostatnio szereg listów z pogróżkami.

Podróż Daladiera
NA KORSYKĘ i DO AFRYKI PŁN.

PARYŻ, 20.12. PAT. W kołach politycznych potwierdzają zapowiedź podróży premiera Daladier na Korsykę i do Afryki Północnej, którą to podróż premier francuski miałby odbyć w ciągu stycznia.

Przy okazji tej podróży premier, który jednocześnie piastuje tekę obrony narodowej i wojny, dokonałby inspekcji garnizonów, umocnień i urządzeń wojskowych w Afryce Północnej, a przede wszystkim w Tunisie.

Potworna zemsta
OŚLEPIONEGO MĘŻA

28-letnia Stanisława Łasicowa z Mszczonowa, dowiedziawszy się, że jej mąż Ryszard zdradza ją, oblała go kwasem siarczanym. Straszliwie poparzonego Łasicę przewieziono do kliniki ocznej U. J. P., skąd mimo starań lekarzy wyszedł jako niewidomy. Po wyjściu ze szpitala niewidomy oświadczył, iż przebacza żonie i pragnie, żeby z nim zamieszkała. Wzruszona dobrocią męża, Łasicowa zamieszkała wraz z nim.

Po blisko dwumiesięcznym przebywaniu razem niewidomy mąż zaproponował żonie spacer. Gdy oboje znaleźli się na szosie poza miastem, niewidomy schwycił nagle żonę za włosy i wyciągniętym z kieszeni scyzorykiem usiłował pozbawić ją wzroku. Na krzyki nieszczęśliwej kobiety nadbiegli przechodnie, którzy obezwładnili niewidomego.

Pokaleczoną Łasicową przewieziono do tej samej kliniki, w której przebywał jej mąż. Lekarze stwierdzili, iż lewego oka nie da się uratować. Czy Łasicowa będzie widziała na prawe oko, na razie nie wiadomo.

Obrady sejmowej komisji budżetowej

Oszczędna i wydajna praca aparatu wykonawczego P. Prezydenta R.P.

WARSZAWA, 20.12 (tel. wł.). Dziś o godz. 10 rano komisja budżetowa Sejmu rozpoczęła swe prace nad preliminarzem budżetowym i ustawą skarbową na r. 1939-40.

Porządek przedpołudniowego posiedzenia obejmował preliminarz budżetów: Prezydenta Rzeczypospolitej, Sejmu i Senatu oraz Najwyższej Izby Kontroli Państwa. Na obrady przybyli: marszałek Sejmu, wiceminister skarbu Grodyński oraz zastępca szefa kancelarii cywilnej Pana Prezydenta R. P. p. Skowroński.

Przed porządkiem dziennym przewodniczący wicemarszałek Surzyński wygłosił przemówienie o pracach komisji. Przewodniczący zwrócił uwagę posłów na art. 59 ust. 1 konstytucji, który głosi, że wydatki niezaprojektowane w budżecie nie mogą być uchwalane, a zaprojektowane nie mogą być podwyższone bez zgody rządu. Następnie przewodniczący zaznaczył, że na formę podania przemówień poselskich przez prasę ani on, ani redaktor dziennika, nie mają wpływu, ani też nie ponoszą za nią żadnej odpowiedzialności.

W ustalonym planie prac nad budżetem muszą zajść pewne przesunięcia: wyznaczone na jutro budżety emerytur i rent rozpatrzone będą dzisiaj po południu, gdyż z posiedzenia popołudniowego spadają na życzenie marszałka Sejmu budżety Sejmu i Senatu, następnie w dniu 27 stycznia rozpatrzony będzie budżet Ministerstwa przemysłu i handlu. W dniach 30 i 31 stycznia projektowana jest wycieczka okmisji do COP, wobec czego budżet Min. spraw wojskowych może być rozpatrzony dopiero 1 lutego. W związku z tym budżety długów państwowych i monopoli ulegają przesunięciu na dzień 3 lutego, a budżet Min. skarbu na dzień 4 lutego.

Budżet części pierwszej — Prezydent Rzeczypospoliteej — zreferował wicemarszałek Jedynak, który na wstępie naświetlił przepisy konstytucji kwietniowej, związane z władzą Prezydenta R. P.

Z kolei sprawozdawca przechodzi do analizy preliminarza budżetowego, który zamyka się w dochodach sumą złotych 133.730 zaś w wydatkach zwyczajnych sumą zł 3.139.370, a nadzwyczajnych — 200.000 złotych.

Sprawozdawca z uznaniem podnosi bardzo oszczędną i wydajną pracę aparatu wykonawczego, jkim dysponuje P. Prezydent.

Komisja przyjęła preliminarz budżetowy Prezydenta R. P. bez dyskusji jednomyślnie.

Następnie p. Barański referował preliminarz budżetowy NIK. Na wstępie przedstawił ważne momenty, które sprawiają, że budżet tego działu zasługuje na specjalną uwagę ciał parlamentarnych.

Po omówieniu poszczególnych pozycyj sprawozdawca wniósł o przyjęcie preliminarza bez zmian.

P. Sommerstein uważa, że należałoby przystąpić do uchwalenia nowej ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, ponieważ obecnie obowiązująca jest przestarzała. Należy rozszerzyć zakres działania NIK w szczególności na samorząd, na instytucje prawno-publiczne, na przedsiębiorstwa państwowe oraz na sposób użycia subwencyj przeznaczonych na różne cele w różnych instytucjach.

P. Wagner przyłącza się do poglądu referenta i pos. Sommersteina na znaczenie Najwyższej Izby Kontroli i uważa, że zakres działania Najwyższej Izby należy rozszerzyć.

W głosowaniu komisja przyjęła preliminarz budżetowy NIK w brzmieniu projektu rządowego.

Wyrok na wywrotowców
W LUBLINIE

LUBLIN, 20.12 (PAT). W dniu wczorajszym wieczorem Sąd Apelacyjny w Lublinie wydał wyrok w sprawie Wandy Lewickiej i 38 oskarżonych o działalność wywrotową. Mocą wyroku zostali skazani dwaj główni oskarżeni: na 10 lat więzienia (wyrok bez zmian), 9 oskarżonych na 7 lat.

Wandzie Lewickiej obniżono karę więzienia z 4 na 3 lata. Ogółem 3 oskarżonych uniewinniono, jednemu karę zawieszono, w stosunku do 6 oskarżonych zastosowano amnestię i 22 oskarżonych kary obniżono o 1 rok, 2 lub 3 lata. Trzech skarżonych wypuszczono z więzienia.

Otwarcie nowego mostu
NA WIŚLE W PŁOCKU

WARSZAWA, 19.12 (PAT). Dziś odbyło się uroczyste poświęcenie i otwarcie nowozbudowanego mostu drogowo-kolejowego na Wiśle w Płocku. Jednocześnie oddany został do użytku publicznego świeżo wybudowany odcinek linii kolejowej, który połączy ze sobą poprzez nowy most końcowe stacje, znajdujące się po obu brzegach Wisły a mianowicie stację kolejową w Płocku z stacja kolejową Płock — Radziwie.

Zakończenie turnieju hokejowego

Kraków zdobył puchar prez. Katowic

Wczoraj zakończony został w Katowicach turniej hokejowy czterech reprezentacyj: Berlina, Wiednia, Krakowa i Śląska o puchar przechodni prezydenta Katowic dr. Kocura.

W ostatnich spotkaniach Kraków pokonał Wiedeń w stosunku 2:1, Śląsk zaś zremisował z Berlinem 1:1.

Pierwsze miejsce zajęła w turnieju reprezentacja Krakowa przed Śląskiem, Wiedniem i Berlinem.

Jaskrawa dysproporcja

Zamiast 120 tysięcy żydów

emigruje z Polski rocznie 10 tysięcy

Każda próba rozwiązania kwestii żydowskiej jest dziś najściślej związana z zagadnieniem emigracyjnym.

Jest to już pewnik bezsporny. Przeciwstawiali się mu do niedawna sami żydzi, utrzymując, że problem emigracyjny to jedynie problem palestyński, to wyłącznie kwestia stworzenia „siedziby narodowej“ w Palestynie. I przeciwstawiają się temu pewnikowi po dzień dzisiejszy wielkie mocarstwa kolonialne, utrzymując, że w posiadanych przez nie terenach „nie ma miejsca“ dla emigrantów-żydów (choć na olbrzymich tych terytoriach zaludnienie jest minimalne), że panuje tam klimat zabójczy dla ludzi białych, że czarni lub kolorowi tubylcy wnoszą zdecydowany sprzeciw itd.

Tymczasem każdy miesiąc, każdy niemal tydzień wnosi coraz większe zaostrzenie kwestii żydowskiej — a to powoduje wciąż rosnące nasilenie zagadnienia emigracji żydowskiej.

Jak się to zagadnienie przedstawia z punktu widzenia ruchu emigracyjnego na ziemiach polskich? Co nam mówią dane statystyczne?

Otóż już w połowie 19 wieku rozpoczyna się masowa emigracja żydowska z ziem polskich. W swej bardzo obiektywnej i na wymowie ścisłych cyfr opartej książce „Problem emigracji żydowskiej“ (Warszawa 1937) stwierdza Jan Ziemiński: „W ogólnym procesie emigracyjnym żydostwa europejskiego zajmują żydzi polscy miejsca czołowe. Według obliczeń szacunkowych, około 44 proc. europejskich emigrantów żydowskich stanowili do wojny światowej żydzi polscy. Jest to naturalne, skoro się zważy, że żydzi polscy stanowią około 44 proc. żydów, zamieszkujących Europę środkową i wschodnią. W cyfrach absolutnych liczbę żydów, którzy wyemigrowali z ziem polskich w latach 1870-1914, szacować można orientacyjnie na około półtora miliona głów. Największe nasilenie emigracyjne przypada na lata 1901—1914, kiedy emigrowało z ziem polskich przeciętnie 65.000 żydów rocznie“.

A więc: do wybuchu wojny światowej rocznie emigruje z ziem polskich 65 tysięcy żydów, co stanowi około 43 proc. całej stałej emigracji z Polski.

Po zakończeniu wojny światowej prąd ten zostaje zahamowany.

Już w pierwszych latach powojennych (1919—1925) emigracja żydowska z Polski wynosi rocznie przeciętnie 26.000 ludzi (nie osiągając już zatem poziomu rocznego przyrostu naturalnego) i stanowi już tylko około 30 proc. ogólnej emigracji z Polski.

Lata 1936—1937 przynoszą dalsze załamanie: emigracja żydowska z Polski spada do przeciętnie 17.600 rocznie, stanowiąc już zaledwie 15 proc. ogólnej emigracji z Polski i tylko 60 proc. rocznego przyrostu naturalnego żydów.

W latach tych jedynie rok 1935 wykazał stosunkowo większą cyfrę emigracyjną, a mianowicie około 30.700. Był to rok większego nasilenia emigracji do Palestyny, która wchłonęła wówczas 24.758 żydów z Polski.

Następne lata przynoszą jednak gwałtowny spadek. W r. 1936 emigracja żydowska wynosiła już tylko 16.900, a w roku 1937 spadła do 8.800 głów. Stanowi to zaledwie 20 proc. rocznego przyrostu naturalnego żydów.

Cyfry te zyskują dopiero wówczas właściwą wymowę, jeżeli weźmiemy pod uwagę potrzeby emigracyjne żydów. Sprawa ta była niejednokrotnie podnoszona na forum międzynarodowych zjazdów żydowskich, np. na światowym kongresie żydostwa w r. 1936. Wówczas potrzeby emigracyjne żydów polskich określano na 100.000 do 120.000 rocznie.

Faktycznie zaś emigracja z powodu sztucznie postawionych przez państwa kolonialne tam spadła poniżej 10.000, co stanowi jedną dwunastą faktycznych potrzeb emigracyjnych.

Jaskrawo cyfry te oświetlają dysproporcje, jakie mamy do zawdzięczenia prohibicyjnej polityce głównych państw imigracyjnych, a zwłaszcza Wielkiej Brytanii, która żydów nie dopuszcza nawet do Palestyny, do utworzonej dla nich „siedziby narodowej“.

Anglia nie jest przygotowana do wojny

Spodziewana dymisja 3 ministrów

Dzienniki londyńskie udzielają dużo miejsca informacjom o mającej nastąpić wkrótce rekonstrukcji gabinetu.

Źródłem tych wiadomości są ujawnione starania niektórych młodszych członków rządu, aby premier Chamberlain poczynił **zmiany na stanowiskach ministra wojny i min. koordynacji obrony**. Głównym rzecznikiem tych młodszych ministrów jest parlamentarny podsekretarz stanu do spraw handlu zagranicznego, **Hudson**, który odbył z premierem w ub. tygodniu dwie rozmowy, **przedstawiając mu poglądy szeregu, popierających Hudsona** młodszych ministrów. Ministrowie ci domagają się przede wszystkim **ustąpienia ministra wojny, Hoare-Belisha**, twierdząc, że jest on odpowiedzialny za **niedostateczne przygotowanie W. Brytanii** w zakresie **dział przeciwlotniczych.** Również sir Thomas Inskip, minister koordynacji obrony atakowany jest przez młodszych kolegów z rządu, którzy ponadto zwracają się przeciwko lordowi Wintertonowi za **niedostateczną aktywność w czasie, gdy zajmował on się w charakterze pomocniczym dozbrojeniem w lotnictwie.** Hudson i jego grupa twierdzą, że ci trzej ministrowie są głównie odpowiedzialni za niedociągnięcia w obronie W. Brytanii.

Premier Chamberlain wysłuchał uwag Hudsona i zapowiedział, że zajmie się tą sprawą w czasie przerwy świątecznej, ale podkreślił od razu, że gdyby doszedł do przekonania, iż zmiany muszą być poczynione, to **nie przeprowadzi ich wcześniej, niż po powrocie z Rzymu w drugiej połowie stycznia.**

Dzienniki zapowiadają, iż rekonstrukcja, jaką ewentualnie premier Chamberlain wówczas przeprowadzi, obejmie stanowisko ministra wojny, ministra koordynacji obrony, stanowisko, które obecnie zajmuje lord Winterton, a więc kanclerza Księstwa Lancasteru, a także stanowisko prezydenta rady, którym jest obecnie **lord Runciman.**

Jest rzeczą mało prawdopodobną, aby min. Hoare-Belisha w ogóle ustąpił z rządu, raczej spodziewać się należy, że w razie rekonstrukcji gabinetu min. Hoare-Belisha obejmie inny resort. Co się tyczy sir Thomasa Inskipa, to prawdopodobnie przejdzie on na stanowisko lorda kanclerza.

Zmiany na wyższych stanowiskach

W MINISTERSTWIE OPIEKI SPOŁ.

W ministerstwie opieki społ. objęli urzędowanie nowomianowani dyrektorzy i naczelnicy wydziałów: mgr K. Okulicz, który przeszedł z Prezydium Rady ministrów, objął obowiązki dyrektora depart., Z. Madejski stanowisko naczelnika wydziału zatrudnienia i imigracji, St. Łopatto nacz. wydziału nadzoru i polityki opiekuńczej, zaś Premier — pierwszego zastępcy głównego inspektora pracy.

97 proc. głosów za rządem

W SŁOWACJI

Pierwsze wybory do sejmu słowackiego, mające charakter plebiscytu na rzecz jedynej listy rządowej na wzór niemiecki, skończyły się pełnym sukcesem hlinkowców, którzy uzyskali 97 pr. głosów.

Niektóre powiaty głosowały niemal w stu procentach pozytywnie, jak np. powiat Topolczany, gdzie na około 35 tys. głosujących było zaledwie 40 głosów negatywnych.

Znaczniejszy procent głosów negatywnych oddano w powiatach, posiadających większy odsetek ludności ruskiej, jak np. powiat Stropków oraz Bardiów, gdzie głosów negatywnych oddano około 20 proc.

Przymusowa praca

PRZY WYRĘBIE LASÓW SOWIECKICH

Dotkliwy brak drzewa budulcowego, a przede wszystkim opałowego, jaki odczuwają wszystkie większe miasta sowieckie, spowodowany jest m. in. katastrofalnym brakiem drwali, którzy uciekają z lasów. Przyczyną tego stanu rzeczy są niezmiernie niskie zarobki.

Wskutek tego przy wyrębie lasów stosowana jest przeważnie praca przymusowa. W leningradzkim truście drzewnym w ciągu 5 dni, tj. od 25 listopada do 1 grudnia spędzono przymusowo na miejsce wyrębu 1600 drwali, w innym zaś truście okręgu leningradzkiego 460.

Pożyteczna działalność

wiejskiej spółdzielni kinematograficznej

Z dniem 29.9 rb. Wiejska Spółdzielnia Kinematograficzna uruchomiła na terenie 11 województw 12 aparatów kinematograficznych. (W woj. lwowskim — 2 aparaty). W okresie minionych dwóch miesięcy wyświetlane były w terenie następujące filmy:

Długometrażowe: Dziesięciu z Pawiaka, Halka, Młody Las, Śluby Ułańskie, Bohaterowie Sybiru, Parada Rezerwistów, Wierna Rzeka, Rapsodia Bałtyku.

Krótkometrażowe: Łubin, Na nowym zagonie, Czar Polesia, Pan Prezydent w Rumunii, Król rumuński w Polsce, Marszałek Śmigły-Rydz we Francji, Manewry piechoty, Pogrzeb Serca Marszałka Piłsudskiego, Musimy być silni (film wojskowy), Na małej wojence, Za wiarę i Ojczyznę, Połowy dalekomorskie, Liberia.

Dla dzieci: Kubuś wynalazca, O królewnie żabce, Wesoły marynarz.

Na pograniczu pruskim Spółdzielnia rozmieściła 3 aparaty. W porozumieniu z Towarzystwem Przyjaciół Huculszczyzny i na prośbę tego Towarzystwa, Spółdzielnia skierowała 1 aparat specjalnie na teren Huculszczyzny w woj. stanisławowskie. W porozumieniu ze Związkiem Ziem Górskich 1 aparat został skierowany na Podkarpacie w woj. krakowskie i lwowskie. Obecnie zgłosił do Spółdzielni prośbę cały szereg organizacji i instytucji z terenu, m. in. niektóre wydziały powiatowe, o skierowanie aparatów na ich tereny. W okresie dotychczasowej dwumiesięcznej działalności Spółdzielnia urządziła w terenie: w październiku 332 przedstawienia, w listopadzie w-g dotychczasowych danych 310 przedstawień. Razem 642 przedstawień w 506 miejscowościach, w których uczestniczyło około 90.000 widzów spośród ludności wiejskiej, w czym około 60.000 dzieci w wieku szkolnym. Przedstawienia urządzono w 470 szkołach powszechnych, 120 remizach strażackich i 52 domach ludowych.

Spółdzielnia podjęła produkcję filmów we własnym zakresie. Wykonano film „Kongres Młodej Wsi w Lublinie“. Opracowano i przedstawiono scenariusze w zakresie spółdzielczości, propagandy oszczędności i inne.

Ministerstwo Komunikacji zamówiło w Spółdzielni wykonanie 20 kopii 2 filmów (po 10 każdego): 1) pt. „Wolna Droga“ propagujący zwalczanie anarchii na drogach i 2) pt. „Nowe Drogi“, propagujący potrzeby budowy nowych dróg. Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych zamówiło przerobienie i wykonanie 10 kopii filmu „Rak Ziemniaczany“, propagującego walkę z rakiem ziemniaczanym.

Zapowiedziały również oddanie filmów Spółdzielni do eksploatacji Powszechny Zakład Ubezpieczeń — filmu pt. „Gore“, Zw. Spółdzielni Spożywców film „Społem“. Spółdzielnia nawiązała ponadto kontakty z kilkudziesięciu instytucjami społecznymi, handlowymi i przemysłowymi polskimi w sprawie podjęcia propagandy na wsi wytworów produkcji krajowej polskiej. Opracowała i przedłożyła odpowiednim władzom państwowym projekt ogólnej kinefikacji wsi polskiej oraz organizacji produkcji filmów pod kątem potrzeb wsi.

Należy podkreślić, że urządzane przez placówki Spółdzielni przedstawienia w terenie przyjmowane są przez ludność wiejską z entuzjazmem. Podczas wyświetlania na Pomorzu filmu pt. „Za wiarę i Ojczyznę“, przedstawiającego sprowadzenie zwłok św. Andrzeja Boboli, ludzie klękali, modlili się. Ze wsi nie chciano puścić aparatu, a często ludność z jednej wsi przechodziła za placówką kinematograficzną do sąsiedniej, by po raz wtóry zobaczyć wyświetlany film. Akcja Spółdzielni spotkała się również z życzliwym ustosunkowaniem się do niej czynników państwowych i społecznych.

Książka towarzyszką człowieka

Czytelnictwo w świetlicach powiatowych

na terenie powiatu będzińskiego

„Gdzie książek brak — kulturze narodowej grozi niebezpieczeństwo".

„Książka jest narzędziem działania człowieka na człowieka" — mówi H. Rodlińska, autorka „Książki dla ludzi". Z własnych swoich obserwacyj, jako czytelnicy, możemy skonstatować, że twierdzenie to jest słuszne. Książka jest wierną towarzyszką człowieka od lat, a w naszych dziejach odegrała o wiele większą rolę niż w dziejach innych narodów, szczególnie po utracie niepodległości. Wspaniałe, zabronione przez cenzurę państw zaborczych, lecz czytane w tajemnicy, dzieła naszych Wieszczów podtrzymywały ducha w narodzie i ukazywały mu drogi przyszłego odrodzenia.

Te „drukowane skarby" spełnią swoją szczytną misję tylko wtedy, gdy pada na nie zaciekawione a uważne spojrzenie, gdy treść, myśli i uczucia wywołają oddźwięk w duszy czytelnika. Książka spełnia doniosłą rolę oświatowo - kulturalną w środowisku wiejskim, musi więc być znaną ogółowi, musi stać się jedną z potrzeb duchowych, bez której mieszkaniec wsi nie będzie mógł się obejść.

W świetlicach powiatowych, jako młodzieżowych organizacjach wiejskich, czytelnictwo jest jedną z najważniejszych form pracy. Dążą one do jak największego rozpowszechnienia czytelnictwa i zaspakajania „głodu książki", który bezsprzecznie daje się zauważyć w b. wielu ośrodkach wiejskich.

Wydział Powiatowy Sejmiku będzińskiego utrzymuje centralną bibliotekę powiatową, składającą się z kilku tysięcy dzieł, prowadzoną przez specjalną bibliotekarkę. Świetlice otrzymują z centrali komplety książek z kilku działów. Komplety te są częściowo wymieniane, po wyczytaniu niektórych dzieł i w ten sposób filie biblioteczne mają stały obrót nowych książek.

Czytelnikami mogą być nie tylko członkowie świetlic, ale i mieszkańcy wsi, którzy zgłoszą się do filii bibliotecznej; abonament jest bezpłatny. Świetlice propagują czytelnictwo w różny sposób, nieraz b. pomysłowy: na ścianach zawiesza się ilustrowane katalogi dzieł (wykonane w świetlicy), przeprowadza się głośne czytanie. Wiele osób nieumiejących czytać, lub słabo czytających z przyjemnością i pożytkiem poznaje w ten sposób skarby ducha ludzkiego i ulega ich czarowi. Dużą wziętością cieszą się pokazy dobrego czytania, które zachęcają do czytelnictwa i uczą pięknej formy i odpowiedniej techniki głośnego czytania. Zaczym idzie zainteresowanie pewnymi problemami, zawartymi w książce, wytwarza się potrzeba dalszego dokształcania się i następuje wyższy rozwój duchowy.

Czytelnictwo w świetlicy nie ogranicza się tylko do czytania książek. Każda świetlica prenumeruje również po kilka czasopism, w czym b. wydatnie pomaga pieniężnie Wydział Powiatowy. Na terenie powiatu będzińskiego świetlice prenumerują: „Teatr Ludowy", „Świetlicę", „Siew Młodej Wsi", „Kurier Zachodni", „Express Poranny" i in. Czasopisma służą do zaznajomienia z aktualnymi zdarzeniami na terenie Polski i zagranicy („Kurier Zachodni" „Express Poranny"), do głębszego ujęcia pracy świetlicowej („Teatr Ludowy", „Świetlica", „Siew Młodej Wsi"). Członkowie świetlic czytają czasopisma indywidualnie, urządzają żywą gazetkę dla członków i starszych, referując ważniejsze artykuły i wzmianki.

Potężnemu czynnikowi—dobrej książce—świetlice torują drogę, pracują nad tym, by konsumentami była nie tylko nieliczna garstka smakoszów, ale jak najliczniejsze rzesze, dają książkę czytelnikowi, który już jej pragnie oraz wychowują przyszłego czytelnika.

M. Pietras.

129 mil. zł na budownictwo

na nowe 3-lecie budowlane

Komitet Ekonomiczny Ministrów postanowił onegdaj, że w latach 1939, 40, i 1941 kwoty, przeznaczone na akcję budowlaną nie będą niższe od 43 miln. zł. rocznie.

W r. 1939 33 miliony złotych będzie zmobilizowane dla Państwowego Funduszu Budowlanego przez Ministerstwo Skarbu, a 10 miln. zł. dostarczy z własnych dochodów Fundusz Pracy.

Z funduszu tego popierana będzie przede wszystkim akcja budowy małych mieszkań, budownictwo robotnicze i potrzeby miast Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Komitet Ekonomiczny polecił również opracować zarządzenia, których celem będzie:

1-o uproszczenie, przyśpieszenie i potanienie procedury zatwierdzeniu planów budowlanych.

2-o przeciwdziałanie zwyżce cen materiałów budowlanych i kosztów budowy.

Kwota 33 miln. zł. jaka będzie zmobilizowana przez min. Skarbu dla Funduszu Budowlanego, jest niezależna od środków, jakie przewidziane zostały na budownictwo w planie inwestycyjnym.

KRONIKA ZAGŁĘBIA

KALENDARZ DNIA

21 Grudzień

Środa

Tomasza ap. Jana m. Sewer. Słowiański: Tomisława bł.

Słońca wsch. 7,43, zach. 15,25

Księżyca w. 7,5, zach. 19,34

HISTORIA PODAJE:

1658 Zwycięstwo hetm. Czarnieckiego nad Szwedami pod Goldyngą.

1796 Urodził się Tomasz Zan, poeta, organizator tajnych związków młodzieży wileńskiej (Filomatów i Filaretów) przyjaciel Mickiewicza.

1925 Zawarcie słynnego paktu w Locarno.

PRZYSŁOWIA:

Skurczy się i pan jasny,
Skoro but obuje ciasny.

—oOo—

Kina w Sosnowcu grają dziś

ZAGŁĘBIE: „Pensjonat Mimoza"
EDEN: „Pościg".
PATRIA: „Paweł i Gaweł".

—oOo—

Dyżury aptek w Sosnowcu

Dziś dyżury nocne pełnią następujące apteki:

J. Garbaczewskiego — ul. Sienkiewicza 9
L. Turskiego — ul. 1-go Maja 18
C. Truszkowskiego — ul. Piłsudskiego 46
W. Wasilewskiego — ul. Modrzejowska 10
W. Zielenińskiego — ul. Orla 28

—oOo—

X ODWOŁANIE ZEBRANIA KSIĘŻY PREFEKTÓW. Zarząd miejscowego Koła księży prefektów okręgu sosnowieckiego podaje do wiadomości swoich członków, że zapowiedziane na 21 bm. o godz. 16 zebranie Koła nie odbędzie się. O następnym terminie zebrania powiadomieni będą Wielebni księża prefekci osobnym pismem.

Teatr miejski w Sosnowcu

Dziś, dnia 21 bm. z powodu generalnej próby teatr nieczynny.

W czwartek, dnia 22 bm. o godz. 20,30 premiera arcywesołej komedii lubianej w Zagłębiu spółki de Fleurs'a i Caillavet'a „ZAKOCHANI" w reżyserii p. Jana Bielicza. Udział biorą pp.: Bułanka, Kryńska, Puchniewska, Veithówna, Bielecki, Bielicz, Dziekoński, Lubelski i Sarnowski. Oprawa dekoracyjna Feliksa Krzesowskiego. Bilety wcześniej do nabycia w firmie W. Czechowski, ul. 3 Maja 8, tel. 61824.

—oOo—

Teatr w Katowicach

Środa 21 bm. godz. 20 — „Lato w Nohant"

Czwartek 22 bm. godz. 19 — „Jan" (dla bezrobotnych).

Piątek 23 bm. godz. 19 — „Krawiec w zamku" (dla bezrobotnych).

Sobota 24 bm. — teatr nieczynny.

Repertuar świąteczny

Niedziela 25 bm. godz. 20 — „Pan Jowialski".

Poniedziałek 26 bm. godz. 15,30 — „Pan Jowialski" (dla dyr. kop. ks. von Pleess); godz. 20 — „Jan".

Wtorek 27 bm. godz. 20 — Występ Chóru Dana.

Środa 28 bm. godz. 20 — „Pan Jowialski".

—oOo—

Rozmowy adwentowe

KS. BISKUPA GAWLINY PRZEZ RADIO

Audycje radiowe nadawane w okresie przedświątecznym związane są nie tylko z zewnętrzną stroną świąt, ale również z ich duchową treścią. Odwieczna tęsknota za prawdą — szukanie jej od wieków przez ludzkość i wreszcie odnalezienie — oto temat rozmów adwentowych, jakie przeprowadzi przez mikrofon ks. biskup Józef Gawlina. Rozmowy te objęte tytułem „Na przyjście Pana" nadane zostaną w dniach 21 i 22 bm. o godz. 21,45 oraz dn. 28 bm. o godz. 21,00.

Jakie dokumenty należy dołączyć

DO WNIOSKU O RENTĘ SIEROCĄ Z UBEZPIECZENIA EMERYTALNEGO ROBOTNIKÓW

Do wniosku o rentę sierocą (jeżeli wniosek ten nie jest zgłaszany równocześnie z wnioskiem o rentę wdowią) należy dołączyć: 1) legitymację ubezpieczeniową zmarłego, 2) metrykę śmierci ubezpieczonego-rodzicy, a jeżeli oboje rodzice nie żyją — również metrykę śmierci drugiego z rodziców, 3) metryki urodzenia i poświadczenia życia sierot w wieku poniżej lat 17 (chłopcy) lub 18 lat (dziewczęta), 4) akt o ustanowieniu opiekuna, jeżeli matka (ojciec) została pozbawiona opieki lub jeżeli sieroty są zupełne (oboje rodzice nie żyją).

—xx—

Obrady nad budżetem

W SOSNOWCU

Zarząd miejski w Sosnowcu przystąpił już, jak o tym donosiliśmy, do opracowywania budżetu na rok 1939-40.

Na ostatnim posiedzeniu rozpatrzono budżet Wydziału kanalizacyjno - wodociągowego, szpitala miejskiego, rzeźni miejskiej i schroniska dla biednych na Leśniczówce.

Na tym samym posiedzeniu rozpatrzono również oferty na dostarczenie 13 tys. m. sz. kamienia.

—oOo—

Gwiazdka dla dzieci

W SOSNOWCU

Miejski Komitet pomocy dzieciom i młodzieży w Sosnowcu urządza w b. roku gwiazdkę dla 3000 dzieci w szkołach i przedszkolach.

Każde dziecko otrzyma na gwiazdkę w dniu 22 bm. w szkole czy przedszkolu kilogramową struclę, 10 dk orzechów, 10 dk cukierków i 5 dk fig.

Niezależnie od gwiazdki, jaką biedna dziatwa otrzyma w dniu 22 bm. Komitet, poczynając już od dn. 10 ub. m. obdarowywuje najbiedniejsze dzieci obuwiem oraz ciepłą odzieżą.

—oOo—

X ODZNACZENI. Za zasługi na polu pracy społecznej odznaczeni zostali srebrnym Krzyżem Zasługi pp.: Leon Bauman z Sosnowca, Julian Dudziński z Dąbrowy, Zygmunt Chojnowski z Zawiercia i Włodzimierz Piliński z Sosnowca.

X ZARZĄD KOŁA POLSKIEJ INTELIGENCJI KATOLICKIEJ SOSNOWIEC-POGOŃ zaprasza członków i gości na zebranie, które odbędzie się we środę dnia 21 bm. o godz. 7,30 wiecz. w lokalu przy ul. Pułaskiego 1 m. 2 (Przecznica Orlej między ul. Buliną a Reymonta). Porządek zebrania: zagajenie, sprawozdanie zarządu za rok 1938; a) z prac koła, b) kasowe; streszczenie prac „Studium katolickiego" w Katowicach; Kwadrans ewangel.: „Radość z Boże Narodzenie" ks. asyst. Bruno Magott; wolne wnioski, „Ojcze Nasz".

X KURS KOMENDANTÓW BLOKÓW. W tych dniach został zakończony kurs na komendantów bloków OPLG w Wojkowicach Komornych powiatu Będzińskiego. Wykładowcą był instruktor obwodowy OPLG p. Stanisław Brzozowski z Zawiercia. Uczestnicy kursu, w liczbie 30 osób zebrali wśród siebie zł 5, przeznaczając je na zakup tablic dla miejscowej szkoły w Wojkowicach Komornych.

Wyniki wyborów do rad gromadzkich

w powiatach: Będzińskim, Zawierciańskim i Olkuskim

Obliczenie wyników wyborów do rad gromadzkich, jakie odbyły się w ub. niedzielę na terenie powiatów: Będzińskiego, Zawierciańskiego i Olkuskiego ukończone zostało ostatecznie wczoraj.

Nagół przewagę uzyskały listy gospodarcze, mocjowane przez Obóz Zjednoczenia Narodowego.

W POWIECIE BĘDZIŃSKIM

W pow. Będzińskim w 9 gminach wybrano 1173 radnych gromadzkich, z czego na listy gospodarcze OZN przypada 609 mandatów, listy bezpartyjne uzyskały 246 mandatów, Str. Ludowe PPS. — 234, listy komunizujące — 26, — 44, Stronnictwo Narodowe — 12 inne — 2.

W wyborach gminnych w Grodźcu PPS uzyskała 8 mandatów, lista OZN — 6, oraz inne listy bezpartyjne — 6.

W POW. ZAWIERCIAŃSKIM

W powiecie Zawierciańskim wybrano 1922 radnych gromadzkich przy czym poszczególne listy uzyskały:

Listy bezpartyjne — prorządowe — 891 mandatów (44 proc.), listy gospodarcze Obozu Zjednoczenia Narodowego 430 mandatów (22 proc.), bezpartyjni bez określonego oblicza politycznego — 209 mandatów (10 proc.), Str. ludowe 152 mandaty (8 proc.), Str. Narodowe 100 mandatów (5 proc.), PPS — 192 mandaty (10 proc.), listy komunizujące — 3 mandaty, żydzi — 15 mandatów (1 proc.).

W 13 gromadach odbędą się ponowne i ściślejsze wybory, które zostały wyznaczone na dzień 28 bm. Natomiast w gromadach: Nowe Zawiercie i Brzeziny — zarządzone ostały nowe wybory na dzień 25 stycznia 1939 r.

W POW. OLKUSKIM

Na ogólną ilość 2.700 kandydatów do rad gromadzkich w pow. Olkuskim, 1270 mandatów uzyskali członkowie O. Z. N. i prorządowcy, resztę mandatów przypadło osobom bezpartyjnym i w mniejszej części PPS., Str. Lud., oraz Str. Narod.

Na 196 gromad, głosowania odbyły się tylko w 56 gromadach, gdzie zgłoszono po dwie listy.

Pomimo dokuczliwego mrozu, frekwencja głosujących była spora, gdyż wynosiła przeciętnie 70 proc. W niektórych gminach, jak Sułoszowa, Jangrot i Bolesław, głosowało do 80 proc. a we wsi Wodąca, gm. Bolesław, procent głosujących wynosił 94 proc. Wszędzie wybory odbyły się spokojnie.

Plenarne obrady Zarządu Głównego

PZZPP i H Rz P w Sosnowcu

W ubiegłą niedzielę odbyło się plenarne zebranie Zarządu Głównego Polskiego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłowych i Handlowych Rz. P. w Sosnowcu, pod przewodnictwem prezesa Wł. Grunwalda. Tematem obrad były sprawy finansowe, organizacyjne, związane z końcem okresu działalności, jak również sprawa dalszego realizowania układów zbiorowych i sprawa wyborów do rad miejskich w Zagłębiu.

Ustalono, że stanowisko Związku w sprawie wyborów zostanie sprecyzowane na zebraniu związków, wchodzących w skład Międzyzwiązkowej Reprezentacji Pracowników Umysłowych, zwołanym specjalnie w tym celu, co się zaś tyczy układów zbiorowych, to postanowiono urządzić w najbliższej przyszłości zjazd związków Zagłębia Przemysłowego z udziałem posłów pracowniczych. Niezależnie od tego Zarząd Zw. zaznajomił już bezpośrednio posłów z tym zagadnieniem, wysyłając im specjalny numer organu związkowego, w którym sprawy te zostały odpowiednio przedstawione.

Przedyskutowano również sprawę propagandy wśród licznych jeszcze dotąd niezrzeszonych pracowników umysłowych i ustalono terminy zebrań odnośnych.

Wzajemnymi życzeniami pomyślnego Nowego Roku obrady zostały zakończone.

Opiekę nad biedną dziatwą w Będzinie

ROZTACZA MIEJSKI KOMITET POMOCY DZIECIOM I MŁODZIEŻY.

W pierwszych dniach listopada br. miejski komitet pomocy dzieciom i młodzieży w Będzinie rozpoczął akcję dożywiania 1200 dzieci w szkołach i przedszkolach. Z okazji zaś 20-ej rocznicy odzyskania Niepodległości Państwa Polskiego rozdał komitet 131 par obuwia biednym dzieciom.

Następnie dzięki życzliwemu stanowisku zarządu m. Będzina współdziałał komitet w rozdaniu 375 par obuwia dla dzieci uczęszczających do szkół powszechnych.

Ogółem więc zaopatrzono 501 dzieci będzińskich w obuwie. Komitet zaopatrzył również szereg biednych dzieci w odzież i pomoce naukowe.

Obecnie zaś w związku z akcją „gwiazdkową" komitet zakupił 710 szt. ciepłych kompletów bielizny, które zostały już dzieciom rozdane.

Ponadto komitet szykuje „gwiazdkę" dla 1500 dzieci w ośrodkach szkolnych. Z posiadanych zapasów mąki zostanie wypieczone 1500 strucli, które dzieci zabiorą ze sobą na święta.

Odmówił podwody

DLA OBRONY NARODOWEJ

Berek Frenkiel z Będzina (Modrzejowska 19) otrzymał w swoim czasie polecenie dostarczenia podwody dla oddziału Obrony Narodowej. Polecenie to Frenkiel zlekceważył i podwody nie dostarczył w oznaczonym terminie.

Starostwo powiatowe w Będzinie skazało Frenkla w drodze postępowania karno-administracyjnego na tydzień aresztu.

Poranek harcerski

W KINIE „ZAGŁĘBIE"

Zarząd Obwodu Związku Harcerstwa Polskiego w Sosnowcu — Komisja Porańkowa komunikuje, że w poniedziałek dnia 26 bm. (t.j. w drugi dzień świąt Bożego Narodzenia) o godz. 11.30 przed południem odbędzie się w kinie „Zagłębie" Poranek dla dzieci, młodzieży i starszych w wykonaniu 25 Zagłębiowskiej Drużyny Harcerzy z następującym programem: utwory klasyczne w wykonaniu — Enryko Rubini, Tygodnik PAT, film p. t. „Brzdąc" komedia francuska.

Ceny miejsc: parter zł 0,25, balkon zł 0,30, miejsce w loży zł 0,54.

—o(o—

× PREZYDIUM MIĘDZYZWIĄZKOWEJ REPREZENTACJI PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH POW. BĘDZIŃSKIEGO przypomina zainteresowanym zarządom związków, że w środę dn. 21 bm. o godz. 19.30 odbędzie się w lokalu przy ul. Sienkiewicza 17a w Sosnowcu zebranie w sprawie wyborów samorządowych w miastach Zagłębia Dąbrowskiego i prosi o bezwarunkowe wydelegowanie przedstawicieli.

× CHOINKI SPRZEDAJE ZWIĄZEK BEZROBOTNYCH W SOSNOWCU, zatrudniając bezrobotnych, w następujących miejscach: 1) ul. Kilińskiego, 2) ul.) Maja, obok zburzonej cerkwi i pod murem Sosnowieckiego Towarzystwa, naprzeciw cerkwi. Zarząd Związku zwraca się do pokrewnych organizacyj oraz do społeczeństwa o poparcie.

× ZEBRANIE SEKCJI NARCIARSKIEJ TOW. TATRZAŃSKIEGO. Dnia 22 bm. odbędzie się w I terminie o godz. 18, a w II o godz. 18.30 w lokalu Tow. Tatrzańskiego — Sosnowiec, Modrzejowska 32, ważne zebranie członków Sekcji narciarskiej Towarzystwa.

Zakończenie kursu OPLG

DLA NAUCZYCIELSTWA SZKÓŁ ŚREDNICH

W Będzinie odbyła się w ub. niedzielę uroczystość zakończenia kursu OPLG dla nauczycielstwa zakładów średnich z terenu powiatu Będzińskiego i Olkuskiego.

Zagaił uroczystość kierownik kursu instruktor rejonowy p. Ostrowski, po czym prezes zarządu obwodu powiatowego, inż. E. Winter wygłosił do zebranych słuchaczy kursu przemówienie w którym omówił cele i zadania OPLG.

W imieniu słuchaczy kursu dziękował prez. Winterowi i pp. wykładowcom za zorganizowanie kursu, prof. Janiszowski.

Następnie odbyło się rozdanie świadectw 52 słuchaczom kursu.

—oOo—

Choinka w Sosnowcu

NA PLACU 11 LISTOPADA

W b. roku, podobnie, jak w latach poprzednich (za wyjątkiem ub. roku) urządzona będzie choinka na placu 11 Listopada, przed dworcem kolejowym. Choinkę ustawi zarząd miejski, instalację elektryczną zaś dostarczy Elektrownia Okręgowa.

—oOo—

× ZAMIAST ŻYCZEŃ ŚWIĄTECZNYCH Klinkiernia „Gródków" złożyła jednorazową ofiarę w kwocie 100 zł dla powiatowego Komitetu pomocy dzieciom i młodzieży w Będzinie. Na ten sam cel złożył dyrektor zarządzający klinkierni inż. Mieczysław Laubitz

Pow. Koło Przyjaciół Wojsk ON w Będzinie

Ukonstytuowanie się prezydium Koła

że w Będzinie stacjonuje skoszarowany pułk, o tym wie każde dziecko, — że oprócz tego żyją wśród nas jeszcze inne formacje rezerwowej miejsko armii, o tym może nie wszyscy dorośli nawet wiedzą.

Są to kompanie Wojsk Obrony Narodowej. Kompanie te nie są skoszarowane; składają się z żołnierzy już wyszkolonych, którzy po odbyciu służby stałej, zwolnieni są do swych domów, gdzie wykonują swą zwykłą pracę zawodową, lecz gotowi są na każde wezwanie władz wojskowych, czy to na ćwiczenia, czy to w razie potrzeby wojennej.

Jeżeli do stałego pułku będzińskiego odnosimy się jako do formacji szczególnie nam bliskiej, bo na oczach naszych żyjącej, to fakt, że żyją razem z nami oraz pracują obok nas lub z nami żołnierze Kompanij Wojsk Obrony Narodowej, budzi w nas niewątpliwie chęć zaopiekowania się tymi współobywatelami i współpracownikami naszego powiatu, którzy w pierwszych szeregach wykonać mają swój zaszczytny obowiązek żołnierski, dający ochronę naszym właśnie żonom i dzieciom oraz szkołom, w której my żyjemy.

Przypomnijmy sobie okres powrotu Zaolzia do Macierzy: Kto wtedy na pierwszy poszedł ogień? To właśnie nasze oddziały Obrony Narodowej.

Chęć zaopiekowania się tymi naszymi obrońcami wyraziła się w utworzeniu się Powiatowego Koła Przyjaciół Wojsk Obrony Narodowej, którego celem jest zaopatrywanie żołnierzy Obrony Narodowej w potrzebny sprzęt i ekwipunek oraz baczenie na to, aby tym, którzy w pierwszej stają potrzebie, nie brak było pracy i nie zbywało na zaopatrzeniu ich rodzin.

W skład Prezydium Powiatowego Koła Przyjaciół Wojsk Obrony Narodowej weszli: jako prezes: Naczelny Dyrektor T-wa „Saturn" inż. Józef Przedpelski, jako I wiceprezes: prezydent m. Będzina mgr. A. Izydorczyk, jako II wiceprezes prezydent m. Dąbrowy Górn. p. T. Trzęsimiech, jako kierownik sekcji finansowej: naczelnik Urzędu Skarbowego w Będzinie, p. St. Ligęziński, jako kierownik sekcji zaopatrzenia: dyrektor Klinkierni „Gródków" inż. M. Laubitz, jako kierownik sekcji kulturalno oświatowej: inspektor szkolny sosnowiecki, p. St. Luchowiec, prezeska Będzińskiego Koła Polskiego Białego Krzyża: p. starościna E. Boxowa, p. wicestarosta mgr. J. Siekierzyński, dowódca miejscowych oddziałów Obrony Narodowej, kpt. Wł. Nowakowski, sekr. okr. Zjedn. Zaw. Polskiego p. M. Rzepa, jako sekretarz: sekr. Gen. Dyr. T-wa „Saturn" dr. K. Zakrzewski.

Podaje się do wiadomości wszystkim, którym leży na sercu zaopatrzenie żołnierzy Obrony Narodowej, że wszelkie wpłaty na rzecz Wojsk Obrony Narodowej uskuteczniać można w Komunalnej Kasie Oszczędności Powiatu Będzińskiego na konto Powiatowego Koła Przyjaciół Wojsk Obrony Narodowej w Będzinie, względnie przez PKO. na konto Komunalnej Kasy Oszczędności Powiatu Będzińskiego Nr. 307.295 dla Powiatowego Koła Przyjaciół Wojsk Obrony Narodowej.

Korespondencję, przeznaczoną dla Powiatowego Koła Przyjaciół Wojsk Obrony Narodowej w Będzinie uprasza się kierować na ręce sekretarza dr. K. Zakrzewskiego pod adresem: T-wo „Saturn" p. Sosnowiec.

Prezes: (—) inż. J. Przedpelski.
I wiceprezes: (—) mgr. A. Izydorczyk
II wiceprezes: (—) T. Trzęsimiech.

Podpisanie układu zbiorow

W FABRYCE FITZNER I ZIELENIEWSKI

W tych dniach został podpisany układ zbiorowy pomiędzy dyrekcją fabryki Fitzner i Zieleniewski w Dąbrowie a robotnikami.

Układ nowy gwarantuje przeciętną podwyżkę płac o 15% oraz wyrównanie płac dla uczni i absolwentów szkół rzemieślniczych oraz uregulowanie sprawy urlopów robotniczych, przesuwanie z kategorji niższych do wyższych płacenie za szmelc, o ile nie powstał z winy robotnika.

Na węgiel otrzymywać będą żonaci zł 9, samotni zł 4.50 miesięcznie. Nadto uregulowana została sprawa delegatów robotniczych.

Układ obowiązuje od 1 listopada w punkcie płac, a w całości od 1 grudnia 1938 roku, do końca 1939 roku z prawem wymówienia na jeden miesiąc naprzód.

—oOo—

Licea hotelarskie

O DWULETNIM PROGRAMIE NAUCZANIA

Ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego na podstawie ustawy o ustroju szkolnictwa zawodowego z dn. 21.XI. 1932 r. oraz rozporządzenia tegoż Ministerstwa o organizacji szkolnictwa zawodowego z dn. 21.XI.1935 r. zamierza powołać do życia licea hotelarskie o 2-letnim programie nauczania. Zadaniem tych liceów będzie kształcenie pracowników do pełnienia funkcyj organizacyjnych i administracyjnych w przedsiębiorstwach hotelarskich. Program, będący w opracowaniu, przewiduje oprócz nauki teoretycznej i praktycznej zarządzania hotelem — rachunkowość, biurowość, estetykę wnętrz, higienę, zasady żywienia, towaroznawstwo, geografię gospodarczą i turystyczną, języki obce i t.p.

—oOo—

Martwy sezon

W FABRYCE „MAYWEG"

W związku z rozpoczynającym się martwym sezonem w fabryce „Mayweg" w Będzinie, z czym połączone jest zwolnienie z pracy większości załogi robotniczej, odbyła się wczoraj w inspektoracie pracy konferencja z udziałem przedstawicieli dyrekcji fabryki i robotników.

Na konferencji tej uzgodniono, że z chwilą rozpoczęcia się sezonu wszyscy robotnicy otrzymają pracę na dotychczasowych warunkach, przyczym orzeczenie arbitrażowe nie będzie wypowiedziane.

—oOo—

Pogrzeb ofiar

KATASTROFY GÓRNICZEJ

Wczoraj odbył się w Kazimierzu pogrzeb jednej z ofiar katastrofy górniczej na kopalni „Kazimierz" śp. Zygmunta Świerczyka.

W pogrzebie wzięli liczny udział towarzysze pracy tragicznie zmarłego — oraz miejscowe społeczeństwo.

Dzisiaj odbędzie się w Porąbce pogrzeb śp. Wincentego Latosa, a w Bolesławiu pogrzeb trzeciej ofiary śp. Stanisława Filipka.

—oOo—

Dwaj złodzieje i paserka

OSADZENI W WIĘZIENIU

Podczas rewizji przeprowadzonej przez policję w mieszkaniu paserki Rajzy Białowas w Sosnowcu (Modrzejowska 49) znaleziono bieliznę skradzioną niedawno na szkodę Hindy Kromołowskiej w Sosnowcu. Sprawcami kradzieży okazali się Marian Proszowski i Jan Włók, zamieszkali w Sosnowcu, przy ulicy Sienkiewicza 6.

Obaj złodzieje i paserka z polecenia władz sądowych zostali osadzeni w więzieniu.

—oOo—

Poszukiwana w Sosnowcu

UJĘTA NA ZAOLZIU

Na terenie Suchej Górnej, w powiecie Frysztackim, pojawiła się jakaś kobieta, która chodząc od domu do domu zbierała dobrowolne datki na pomoc zimową dla biednych dzieci. Podejrzanym zachowaniem się kobieta ta zwróciła uwagę policji, która stwierdziła że jest ona oszustką Anielą Gorógówną, ostatnio zamieszkałą w Warszawie, przy ul. Chmielnej 128 a od 14 lat bez stałego miejsca zamieszkania.

Oszustka wpisywała wszystkich ofiarodawców na osobną listę, na której poprzednio wpisała kilka fikcyjnych nazwisk, a obok nich wymieniła większe sumy, by w ten sposób pobudzić innych do hojniejszych ofiar. To jej się też udało, gdyż w ciągu jednego przedpołudnia zdołała zebrać 110,90 zł. Poza tym stwierdzono, że jest ona poszukiwana przez Sąd Grodzki w Sosnowcu.

Oszustkę odstawiono do dyspozycji Sądu Grodzkiego w Frysztacie.

Kielecki Okręg PTOK

im. St. Żeromskiego

W lokalu Kieleckiego Obwodu OZN. w Kielcach odbyło się zebranie organizacyjne Kieleckiego Okręgu **Pracowniczego Tow. Oświatowo-Kulturalnego — im. Stefana Żeromskiego.** Zebranie, w którym wzięło udział kilkudziesięciu przedstawicieli sfer robotniczych i pracowniczych z terenu woj. Kieleckiego, posłowie ziemi Kieleckiej Ostachowski i Plebanek oraz sekretarz Kieleckiego Okręgu OZN mgr. Dusza, zagaił kierownik Oddziału Spraw Ruchu Zawodowo-Gospodarczego Kieleckiego Okręgu OZN p. Br. Barański, po czym przewodnictwo objął p. I. Sikorski.

Referat na temat działalności i zamierzeń PTOK. wygłosił członek Zarządu Głównego Towarzystwa dr. St. Brzeziński.

Z kolei dokonano wyboru władz Kieleckiego Okręgu PTOK. Prezesem Okr. wybrany został **p. J. Śpiewak, dyrektor** Państw. Pedagogjum w Kielcach, wiceprezesem — **dr. Piltz** z Częstochowy.

Do zarządu weszli poza tym pp. Boroński (skarbnik), Bartoszewicz, poseł Ostachowski, poseł Plebanek, **dyr. R. Cholewicki z Sosnowca**, insp. Olachowski, M. Dąbrowski z Radomia, **Śliwa z Sosnowca.** Przewodniczącym komisji rewizyjnej został dyr. Sikorski, a przewodniczącym sądu koleżeńskiego — p. Minnich.

DAR M. GRODNA DLA BUDAPESZTU

W dniu 19 bm. charge d'affaires Królestwa Węgier w Warszawie p. Kristoffy przyjął delegację m. Grodna, na czele z prezydentem miasta Cieńskim i dowódcą pułku piechoty im. króla Stefana Batorego, która wręczyła urnę z ziemią z pod zamku króla Stefana Batorego w Grodnie, oraz z pól bitew pod Mostami, Radzyminem i Wielkimi Rudami, celem przekazania jej wraz ze specjalnym dyplomem do Budapesztu i wmurowania do fundamentów pomnika króla Stefana Batorego. Na zdjęciu — moment wręczenia przez delegację m. Grodna urny dla pomnika króla Stefana Batorego w Budapeszcie, na ręce p. Kristoffy.

Smiertelny cios nożem w szyję

Tragiczny finał rodzinnych nieporozumień

Między szwagrami Zenonem Wiechowskim, zamieszkałym w Sosnowcu — przy ulicy Dębowej 16 i **Bol. Nowakiem** istniały od dłuższego czasu nieporozumienia rodzinne, w związku z czym **Wiechowski pałał do szwagra wielką nienawiścią.**

W ub. poniedziałek około godziny 8 wieczorem, gdy Nowak znajdował się w mieszkaniu Wiechowskiego, wynikła między nimi **gwałtowna sprzeczka.**

W pewnej chwili Wiechowski porwał duży nóż kuchenny i **pchnął nim szwagra w szyję, przecinając mu tętnicę.**

Nowak, brocząc obficie krwią, runął na podłogę i **po upływie paru minut wyzionął ducha.**

Zabójca po dokonaniu zbrodni zbiegł. Policja wszczęła za nim poszukiwania.

Wiadomość o zabójstwie wywołała duże poruszenie wśród mieszkańców całej dzielnicy.

Popularność Poradni PKO

Od dwóch miesięcy funkcjonuje Poradnia PKO. Jest to specjalne biuro złożone z fachowców i specjalistów, którzy udzielają porad we wszelkich sprawach życia codziennego. Jakkolwiek głównym zadaniem Poradni są informacje i porady z zakresu gospodarki pieniężnej i lokaty kapitałów — niemniej Poradnia PKO spieszy z przyjacielską i życzliwą radą w możliwie wszelkich trudnych do rozwiązania problemach życia codziennego. Informuje rzeczowo, radzi bezstronnie i skierowuje do właściwych miejsc klientów, po szukujących porad i informacji w sprawach zawodowych, prawnych itp.

Jak się dowiadujemy — od samego początku swego istnienia, spotkała się Poradnia z dużym oddźwiękiem w społeczeństwie, czego dowodem jest masowy napływ listów i zapytań z terenów całej Polski, przy czym — jak dotychczas — rekord pism o poradę zdobyła Małopolska i Pomorze. Niemniej liczne są również pisma do Poradni, napływające z innych dzielnic Polski, a zwłaszcza z Wileńszczyzny i Śląska. Większość listów dotyczy zagadnień związanych z lokatą gotówki, zakupem i sprzedażą papierów wartościowych, zaciąganiem pożyczek, wyjaśnianiem przepisów finansowych, waloryzacyjnych, giełdowych, prawa oddłużeniowego, spraw ubezpieczeniowych itp. Zasięgają również klienci porad w sprawach wyboru książek, poruszających interesujące ich zagadnienia, samouczków do nauki języków itd. We wszystkich zaś tych listach dają klienci wyraz swej radości z powodu uruchomienia Poradni, która — dzięki inicjatywie PKO, starającej się na każdym kroku przyjść z pomocą społeczeństwu — stała się już w krótkim czasie prawdziwym przyjacielem i doradcą jak najszerszych rzesz obywateli.

Nadmienić należy, że wszystkich porad udziela PKO bezpłatnie, wystarczy jedynie zwrócić się pisemnie pod adresem: PKO, Wydział Ekonomiczny, Warszawa, ul. Jasna 9.

Łobuzerska napaść

NA PRZECHODNIA W DĄBROWIE

Mieszkaniec Dąbrowy Stanisław Rajszczak (Wiejska 9), przechodząc około godziny 2 w nocy ulicą Staszica został zaczepiony przez trzech mężczyzn: **Sylwestra Rydza** (Łabędzka 2), **Piotra Kiwiora** Szwedzka 53) oraz osobnika niewiadomego nazwiska, który zażądali od niego 2 zł 10 gr na pół litra wódki. Napadnięty przechodzień wręczył napastnikom żądaną kwotę, poczym chciał się oddalić. Wówczas napastnicy zapytali go o godzinę.

Gdy Rajszczak wyjął z kieszeni zegarek, napastnicy wyrwali mu go z ręki i zbiegli.

Obrabowany Rajszczak zawiadomił o napadzie policję, która wkrótce odszukała Kiwiora, odbierając od niego skradziony zegarek.

Za pozostałymi napastnikami wszczęto poszukiwania.

PROGRAM RADIOWY

ŚRODA 21 GRUDNIA

5.30 „Dzień dobry" wesoły montaż płytowy 6.35 Gimnastyka 6.50 Muzyka z płyt 8.00 Audycja dla szkół 11.00 Audycja dla szkół: „Wigilia Dorotki" słuchowisko dla dzieci 11.25 Erna Sack i Karol Schmidt-Walter śpiewają (płyty) 11.57 Sygnał czasu i hejnał 12.03 Audycja południowa 14.00 Muzyka obiadowa 14.40 „Na puszystych szlakach" pogadanka 14.50 Wiadomości bieżące i giełda 15.00 Rozwiązanie zagadki historycznej dla młodzieży 15.05 Nasz koncert — audycja dla młodzieży 16.30 Muzyka obiadowa 16.05 Wiadomości gospodarcze 16.20 Dom i szkoła: Złe i dobre sposoby dopomagania w lekcjach — odczyt 16.35 Utwory wiolonczelowe w wykonaniu Artura Wenske 16.55 Audycja KKO 17.00 Pisarze współcześni o żołnierzu — odczyt 17.15 Koncert kameralny. Wykonawcy: Krakowski Kameralny Zespół Instrumentalny, Helena Zboińska-Ruszkowska — sopran, Jan Skawiński—flet 18.00 Koncert kameralny. Utwory Szuberta na 2 fortepiany 18.25 Wiadomości sportowe 18.30 „Nasz język" 18.40 Dyskutujmy: „Poświęcenie bez granic" 19.00 Koncert rozrywkowy 20.35 Audycje informacyjne 21.00 Opowieść o Chopinie — „Marja Wodzińska" 21.45 „Na przyjęcie Pana" rozmowa adwentowa — wygłosi ks. biskup dr Józef Gawlina 22.00 Z życia gospodarczego śląskiego: „Kupiectwo na Zaolziu" — pogadanka 22.10 Koncert popularny.

KRONIKA ZAWIERCIA

Apel do społeczeństwa

Obóz Zjednoczenia Narodowego obwód Zawiercie wydał ulotkę, której treść brzmi następująco:

Polacy! — Wieś polska przeludniona, w miastach całe rzesze bezrobotnych. Mamy natomiast około 4.000.000 żydów, którzy są elementem obcym Polsce i zorganizowanym międzynarodowo. Żydzi w 96% zajmują się przemysłem, handlem i rzemiosłem, a Polaków spychają do roli swych pracowników najemnych lub do roli nędzarzy. Czyż mamy dopuścić do tego, żeby ten element obcy — żydzi tuczyli się w dalszym ciągu w Polsce, a nasz brat Polak umierał z głodu? Nie! Stan ten musimy zmienić. Musimy wytworzyć jeden front do walki gospodarczej z żydami. Musimy unarodowić życie gospodarcze Polski, a przede wszystkim przemysł, handel i rzemiosło i naszym braciom dać warsztaty pracy.

Pierwszym etapem tej walki gospodarczej niech będzie bojkot sklepów żydowskich i unarodowienie handlu przez zakładanie i popieranie sklepów polskich. Pamiętajmy, że każdy nowy sklep polski — to szaniec w walce o uniezależnienie się od obcych kapitałów. Pamiętajmy o tym i kupujmy tylko w sklepach polskich!

Obóz Zjednoczenia Narodowego
Obwód Zawiercie.

600 dzieci

BĘDZIE DOŻYWIANYCH

Jak nas informuje przewodnicząca M. K. P. Dz. i Ml. p. dyr. H. Jakliczowa, rozpoczęcie akcji dożywiania biednych dzieci w Zawierciu, nastąpi w styczniu 1939 r., a nie w grudniu br., a to z powodu panujących mrozów. Dożywianych będzie 1600 dzieci. Z akcji tej będzie korzystała biedna dziatwa rodziców bezrobotnych, uczęszczająca do szkół powszechnych. Jak wiadomo akcję tą prowadzi miejski obywatelski komitet pomocy dzieciom i młodzieży w Zawierciu.

× **400 PAR OBUWIA ROZDANO BIEDNYM DZIECIOM.** W ostatnich dniach Miejski Komitet pomocy dzieciom i młodzieży w Zawierciu rozdał 400 nowych par obuwia najbiedniejszym dzieciom.

× **GWIAZDKA DLA BIEDNYCH DZIECI.** W czwartek, t.j. jutro w sali Domu Ludowego TAZ w Zawierciu 1200 najbiedniejszych dzieci otrzyma gwiazdkę, w postaci kilogramowej słodkiej struceli i pół kg. pierników.

Już za rok

URUCHOMIENIE KANAŁU ZAGŁĘBIE WĘGLOWE — COP.

W 1940 r. oddany zostanie do użytku kanał węglowy Przemsza — Wisła, który połączy zagłębie węglowe z terenami Centralnego Okręgu Przemysłowego.

W tym roku Fundusz Pracy wydatkował na budowę kanału 1,3 mln. zł., co pozwoliło na zatrudnienie ok. 1 tys. robotników. Obecnie prace przy budowie kanału zostały całkowicie przerwane.

Rehabilitacja przodownika policji

oskarżonego fałszywie przez żydów

W marcu br. przed Sądem Okręgowym z Sosnowca na sesji w Zawierciu, rozpatrywana była sprawa przeciwko dwom funkcjonariuszom P. P. w Zawierciu, pp.: **przodownikowi Kazimierzowi Grudzińskiemu i post. Antoniemu Wasilewskiemu,** oskarżonym o nadużycie swej władzy dla chęci zysku.

Według aktu oskarżenia wymienieni funkcjonariusze P. P. przy przeprowadzonej rewizji w Zawierciu, w mieszkaniu niej. Szwarcbarda, mieli nadużyć swej władzy przez rzekome zabranie **około 4000 zł. gotówką,** należącej do przyjezdnych żydów Birmana i Łęczkowskiego z Sosnowca, którym przodow. G. miał oświadczyć, że pieniądze są fałszywe i zostają skonfiskowane, przyczym wedle zeznań tych dwóch ostatnich żydów, rzeczywistych inicjatorów oskarżenia — przod. G. miał jakoby żądać pewnej sumy pieniężny za nierobienie użytku z „wykrytych" fałszywych pieniędzy.

Na rozprawie w Zawierciu przodownik Grudziński został wówczas skazany na 2 lata bezwzględnego więzienia i 500 zł. grzywny, natomiast post. Wasilewski został całkowicie **uniewinniony** od winy i kary. Na skutek zapowiedzianej od tego wyroku apelacji rozprawa ta odbyła się w październiku br. przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie.

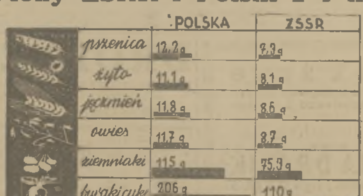
Sąd Apelacyjny wychodząc z założenia, że Birman i Łęczkowski oskarżyli przodownika G. i post. W. **w ściśle dla siebie określonym celu** — wyrok Sądu Okręgowego w Sosnowcu uchylił i przodownika Grudzińskiego uniewinnił z braku dowodów winy, w stosunku zaś do post. Wasilewskiego wyrok sądu sosnowieckiego został zatwierdzony.

Prokurator jednak zapowiedział kasację; ale po otrzymaniu od sądu uzasadnienia wyroku — zrezygnował z wniesienia skargi kasacyjnej. Wobec tego, w tych dniach, **wyrok Sądu Apelacyjnego uprawomocnił się.**

Z tych względów przod. Grudziński, znany w Zawierciu, jako energiczny funkcjonariusz P. P., **został zrehabilitowany.**

Przod. G. przeciw żydom Birmanowi i Łęczkowskiemu **wystąpił na drogę sądową o fałszywe oskarżenie.**

Plony ZSRR i Polski z 1 ha

Kolektywizacja ziemi cofnęła gospodarkę rolną ZSRR do okresu głęboko przedwojennego. Bezmyślna biurokracja z jednej strony, a brak bezpośredniego zainteresowania rolnika ziemią na podstawie prawa własności z drugiej — sprawiły, że Rosja, dawny spichlerz Europy, kraj o największych obszarach najurodzajniejszej gleby (Ukraina), ma zbiory bardzo mizerne.

Jak widać z rysunku zbiory w Polsce są przeciętnie o 50 proc. wyższe niż w kraju „szczęśliwości" proletariackiej; w zbiorach ziemniaków różnica wynosi blisko 60 proc., w zbiorach zaś buraka cukrowego — dochodzi do 100 proc. Należy przy tym zaznaczyć, że dane o ZSRR wzięto z sowieckich wydawnictw statystycznych, które nie mają tendencji do pesymistycznego przedstawiania sytuacji.

Kronika olkuska

Pertraktacje

PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH FABRYKI „OLKUSZ" O UKŁAD ZBIOROWY

W sobotę, dnia 17 bm. odbyła się w Olkuszu konferencja przedstawicieli pracowników zrzeszonych w Polskim Związku Zawodowym Pracowników Przemysłowych i Handlowych Rz. P. w Sosnowcu z udziałem sekretarza generalnego p. K. Ostrowskiego z dyrekcją firmy „Olkusz" w sprawie układu zbiorowego, regulacji poborów i innych aktualnych, a pilnych spraw pracowniczych.

Na życzenie wyrażone przez prezesa firmy p. F. Westena odłożono pertraktacje w sprawie układu zbiorowego i wniosków regulacji poborów na 1 miesiąc, niezależnie jednak od tego załatwione zostały pozytywnie sprawy aktualne, jak remuneracja, dodatki na mieszkania i inne.

Podkreślić należy z uznaniem życzliwe ustosunkowanie się zarządu firmy „Olkusz" do spraw pracowniczych, które są zawsze rozpatrywane z całą życzliwością i naogół załatwiane z korzyścią dla pracowników.

Poświęcenie pomnika

PŁK. NULLO

Pomnik płk Nullo według projektu art.-malarza Jaźwiedzkiego z Krakowa, został już wykończony.

Pomnik ten stanął na polance pod Krzykawką, miejscu bitwy powstańców z Moskalami w r. 63 i chwalebnej śmierci bohaterskiego Włocha.

Poświęcenie i odsłonięcie pomnika odbędzie się w 76-letnią rocznicę, t.j. w dn. 7.V.1939

× **LIKWIDACJA ORGANIZACYJ ŻYDOWSKICH.** Władze powiatowe w Olkuszu zlikwidowały dwa oddziały Zw. Syjonistów Państwowców w Olkuszu i Wolbromiu z powodu nieprzejawiania od dłuższego czasu działalności.

× **SYLWESTROWY DANCING - BRIDGE** urządzają wspólnie zarząd obwodu LOPP i powiat. oddział PCK w Olkuszu w salach po Resursie obywatelskiej. Dochód na cele obrony państwa i pomoc zimową.

× **NA OCHRONKĘ.** Pracownicy urzędu skarbowego w Olkuszu złożyli na ochronkę św. Marcina w Olkuszu zł 12.80, zebrane podczas pożegnania zastępca naczelnika urzędu, p. B. Kuczmy, który przechodzi na równorzędne stanowisko do Radomia.

Dyr. Wegelius z cementowni „Klucze" złożył na ochronkę w Olkuszu zł 7 zamiast życzeń świątecznych i noworocznych.

Za obydwie ofiary zarząd ochronki składa serdeczne podziękowanie.

Nowy Fokker

600 KM NA GODZINĘ

Na wystawie lotniczej w Paryżu budzi duże zainteresowanie wśród fachowców nowy model samolotu pościgowego Fokkera D-23. Oba motory, w które wyposażony jest samolot, ulokowane zostały jeden za drugim, a nie w jednej linii obok siebie, co ma wpłynąć wydatnie na zwiększenie obrotności samolotu i lepszą widzialność dla pilota. Szybkość pościgowca wynosi od 525 do 620 km-godz. W ciągu 16 minut wzbija się on na wysokość 8000 metrów. Uzbrojenie samolotu składa się z dwóch ciężkich karabinów maszynowych, oddających 1000 strzałów na minutę, kule eksplozywne kalibru 13,2 mm. Kabina pilota znajduje się między przednim a tylnym motorem i jest opancerzona.

ANTONI GREIPEL
(HRAM)

ZAWIEJA

POWIEŚĆ WSPÓŁCZESNA

4)

— A oto chrust, jakby specjalnie dla nas przygotowany — usłyszał tuż nad uchem ten sam przyjemny głos i wiązka suchych patyków upadła na płonące liście.

— Istotnie... — przyznał Stefan, odczuwając, mimo właściwej sobie pewności siebie, pewnego rodzaju zażenowanie.

Wkrótce sinawe smugi dymu jęły rozwłóczyć się po szałasie, a czerwone światło ogniska wypełniło cztery proste, jodłowe ściany.

— Podusimy się tutaj, mój przyjacielu — zaszczebiotała znów kobieta, niezrażona powściągliwością Hryniewicza. — Śnieg zasypał otwór w dachu i trzeba go z powrotem odkopać. — To rzekłszy ujęła w swe drobne, rasowe dłonie jedną ze stojących pod ścianą nart i wepchnęła ją w otwór w dachu.

Na ognisko posypał się śnieg i wkrótce dym, włóczący się dotąd tuż nad ziemią, począł unosić się do góry. Młoda kobieta usiadła napowrót na kamieniu i pilnie, z niesłabnącym zainteresowaniem wpatrywała się w Hryniewicza, który poprawiał jeszcze ognisko.

— No, już wszystko w porządku — stwierdziła, obserwując krzątanie się Stefana. — Teraz niech pan odpocznie — wskazała mu miejsce obok siebie.

Hryniewicz uznał, że nadszedł już odpowiedni czas, aby przedstawić się swej przygodnej współtowarzyszce narciarskiej przygody. Wyprostował się i podchodząc do nieznajomej, zgiął się w układnym ukłonie, wymieniając swoje nazwisko.

— O Boże!... znów to samo... — westchnęła tamta i lekki grymas przemknął po jej regularnej twarzyczce. — Te podłe, idiotyczne konwenanse ścigają człowieka wszędzie... Potrafią wedrzeć się nawet tutaj, do zasypanego śniegiem szałasu, zagubionego wśród dzikiej hali...

— Pani daruje, ale...

— Niech pan się nie usprawiedliwia — przerwała mu w tym miejscu. — Po co ta cała heca!... Jesteśmy dwojgiem młodych ludzi, którzy w pogoni za swobodą, za przestrzenią i słońcem zetknęli się przypadkowo w jednym pasterskim szałasie. I nic więcej. Jutro się rozejdziemy i każde z nas pójdzie w swoją stronę. Tu nie salon... Niech pan siada — wskazała mu po raz drugi miejsce energicznym, zdecydowanym ruchem, który nie znosi sprzeciwu.

Stefan usiadł. Czerwony, niemal krwawy blask padał na piękny, klasycznie wyrzeźbiony profil młodej kobiety. Drobne kryształki śniegu, strząśnięte przed chwilą z sufitu szałasu, topniały na jej długich rzęsach, mieniąc się tęczowymi barwami. Spod narciarskiej czapeczki wymykało się kilka pęczków jasnych, jakby ryżawych w refleksach ogniska włosów. Smukłą i zgrabną kibić opinał popielaty sweterek, naciągnięty na wiatrówkę, jeszcze bardziej uwydatniając wdzięki zgrabnej kobiety. Tylko duże, ciężkie buty narciarskie zdawały się razić dysproporcją z resztą ubioru. Jednakże Stefan odkrywał w nich małą i zgrabną nóżkę.

Lecz mimo to Hryniewicz, obserwując zarysowującą się wyraźnie w blaskach ogniska sylwetkę nieznajomej, doznawał coraz to bardziej przykrych uczuć. Bowiem jego wszystkie pragnienia i wszystkie myśli były w tej chwili tam, przy Hance, naprózno oczekującej go w schronisku, z rozpaczą w znękanym sercu. Jakże bardzo pragnąłby, jak wiele oddałby w tej chwili, aby miast tej przygodnej towarzyszki noclegu w szałasie, siedziała przy nim Hanka... Zmrużył powieki, aby choć w myśli przywołać obraz ukochanej dziewczyny, lecz w jego cichą kontemplację wpadły słowa nieznajomej:

— Spać się panu chce...

— Nie... nie... — zaprotestował żywo, rumieniąc się po same uszy.

— Niech się pan nie krępuje. Powiedziałam to zresztą na wstępie. Liści jest jeszcze sporo i można z nich wymościć całkiem wygodne posłanie. Ja przypilnuję ogniska.

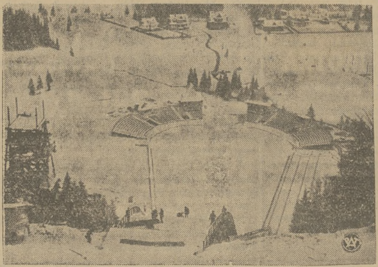
— Raczej niech pani się położy. A co do mnie, to chcę tylko przeczekać do chwili przycichnięcia wichury, by udać się natychmiast w dalszą drogę...

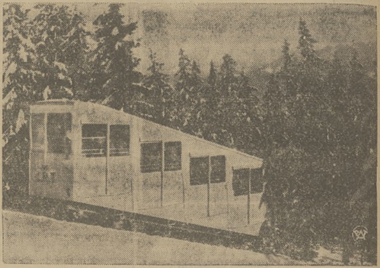
— Co? — zdziwiła się, poważniejąc. — Nie wygląda pan wcale na nowicjusza i dlatego nie mogę pojąć słów pańskich.

— I ja nie rozumiem pani zdziwienia — odpowiedział Hryniewicz. — Co innego gdybym podejmował jakiś poważny bieg. Ale ja pragnę jedynie dotrzeć do schroniska.

— Do jakiego?

(D. c. n.)

INWESTYCJE LIGI POPIERANIA TURYSTYKI W ZAKOPANEM

W dniu 20 bm. odbyło się w Zakopanem poświęcenie szeregu inwestycyj Ligi Popierania Turystyki. Na zdjęciu na lewo — nowowzniesiony stadion wraz z trybunami na skoczni narciarskiej na Krokwi, gdzie odbędą się Międzynarodowe Narciarskie Mistrzostwa Świata; na prawo wagonik kolejki Widokowej na tle lasu i wysokich Tatr.

DROBNE OGŁOSZENIA

KUPNO i SPRZEDAŻ

MASZYNĘ

do szycia „Singera" elektryczną stolikową sprzedam tanio, i dynamo z lampą do roweru „Bosch". Sosnowiec, Pierackiego 1 Zegarmistrz. 6441

FARBY

lakiery, nitropolitura, pokost, farby olejne do studiów i plakatowe — poleca: Fr. Pietranek, Sosnowiec, Prez. Mościckiego 15 (vis a vis kościoła). Tel. 63.070.

OKAZJA!

Dom 58 ubikacji — nowy, rentowny — willa w Wiśle, 22 pokoje, nowa, pożyczki długoterminowe — tanio sprzedam. Sosnowiec, Prosta 12—19. 6438

TAPCZANY

otomany nowoczesne, fotele klubowe, krzesła kozetki, materace, oraz przeróbki. Ceny konkurencyjne. Dogodne warunki spłaty poleca zakład tapicerski F Flak, Sosnowiec, Orla 15 tel. 61269.

NOWY PLAN SOSNOWCA

w kolorach dostać można we wszystkich księgarniach Zagłębia Dąbrowskiego, skład główny Księgarnia „Wiedza", Sosnowiec, 3-go Maja 8, cena zł 1 50. 6350

MEBLE

gotowe i na zamówienia sypialnie, stołowe, gabinety, kombinowane szafy, saloniki, kuchnie poleca Pierwszorzędny Zakład Tapicerski

J. Tomczyk,

Sosnowiec, ul. 1-go Maja 14. Tel. 65-105.

TAPCZANY

hygieniczne automatycznie otwierane, otomany nowoczesne, fotele kanadyjskie, leniwce, Klubowe garnitury, materace, kozetki, siatki, wszelkie przeróbki, wykonanie solidne i gwarantowane. Ceny niskie, warunki dogodne Przyjmuje się pożyczki i obligacje państwowe. Firma egzystuje od 1910 roku.

LOKALE

4 POKOJE

z komfortem do wynajęcia, Reymonta 3, tel 62832. 6404

POSADY i PRACE

POSZUKUJE SIĘ

profesorki języka francuskiego na 3 tygodniowy wyjazd do Zakopanego z pamiętką dla opracowania tematów maturalnych telefon 68,308. 6439

Różne

Zakład pieczątkarski Lucjan Stybliński

Sosnowiec ul. 3 Maja 30. tel. 61.700

wykonuje — pieczątki, szyldy emaliowane itp.

ZGUBIONE DOKUMENTY

DOWÓD

osobisty kolejowy wydany przez Dyrekcję Warszawską zgubiła Waleria Kozlak. 6428

Sprawy familijne

— Nazwałem mojego byłego szwagra osłem i łajdakiem!

— Za co?

— Osłem za to, że się ożenił z moją siostrą, a łajdakiem za to, że się z nią rozwiódł!

SOSNOWIEC — Redakcja: Piłsudskiego nr. 4 Tel. 61064. Skrytka pocztowa 62. Administracja: Piłsudskiego 4. Tel. 61078

Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 — 1 i od 6 — 7.

Rękopisów redakcja nie zwraca.

Ogłoszenia: Wiersz milimetrowy jednołamowy: na 1-ej stronie, względnie przed tekstem 1 zł.; w tekście 60 gr.; za tekstem 45 gr. Ogłoszenia drobne do 20 wyrazów 10 gr. za wyraz, ogłoszenia drobne zawierające ponad 20 wyrazów 20 gr. za każdy wyraz. Szerokość szpalt 70 mm; w niedzielę i święta 25% drożej. Układ tabelaryczny 25% drożej. Numery dowodowe płatne. Za terminowy druk oraz przestrzeganie miejsca Administracja nie odpowiada.

SERYJNE DROBNE OGŁOSZENIA.

Po 10 wyrazów w każdem kosztuje:

30 drobnych ogł. 20 zł.

20 drobnych ogł. 13.00 zł.

10 drobnych ogł. 7.00 zł.

5 drobnych ogł. 4.00 zł.

Za każdy wyraz dodatkowy dopłaca się po 5 gr.

Oddziały „Kurjera Zachodniego": BĘDZIN, ulica Małachowskiego 1. — DĄBROWA, Sobieskiego, róg 3 Maja, tel. 68.302, p. J. Góralski. GRODZIEC, Kiosk p. Łacińskiego WOJKOWICE KOM, kiosk p. Jaśkowskiego. ŁAZY, Wł Jaworski. OLKUSZ, Rynek, kiosk p. Kordaszewskiego. STRZEMIESZYCE, księgarnia W. Baginskiej. ZAWIERCIE, 3 Maja 29. ZĄBKOWICE, kiosk p. Krupy. ŻARKI, Fr. Cacoń. MYSZKÓW, kiosk St. Jaworskiego. PILICA, Rynek, Jaworski. — CZELADŹ, Wieczorkowa, Staszica 27. — KAZIMIERZ-PORĄBKA, ul. Wiejska 13, Leon Mączka.

REDAKTOR MAGZ. STEFAN ARNOLD. — — DRUK „KURJERA ZACHODNIEGO" W SOSNOWCU, PIŁSUDSKIEGO 4.